

**Załącznik nr 2**  
**Dr Kazimierz Bandarzewski**  
**Katedra Prawa Samorządu Terytorialnego**  
**Uniwersytet Jagielloński**

## **AUTOREFERAT**

Imię i nazwisko: **Kazimierz Bandarzewski**

### **I. 1. Dyplomy i osiągnięcia naukowe:**

Dyplom magistra nauk prawnych uzyskałem w 1995 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego na podstawie pracy magisterskiej pod tytułem "Prawa akcjonariusza", promotor prof. dr hab. Ireneusz Weiss.

W dniu 26 marca 2001 r. odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej pod tytułem "Komercjalizacja przedsiębiorstw państwowych. Studium prawne", której promotorem była prof. dr hab. Anna Walaszek-Pyziół (Uniwersytet Jagielloński), recenzentami zaś dr hab. Mirosław Stec (Uniwersytet Jagielloński) i prof. dr hab. Jan Grabowski (Uniwersytet Śląski). Stopień doktora nauk prawnych ze specjalnością: publiczne prawo gospodarcze został mi nadany uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 23 kwietnia 2001 r.

W latach 1996-1998 odbyłem aplikację sądową w okręgu Sądu Apelacyjnego w Krakowie, zakończoną w 1998 r. zdaniem egzaminem sędziowskim na ocenę dobrą.

### **I.2. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:**

Z dniem 1 października 1995 r. zostałem zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Administracyjnego Prawa Gospodarczego i Ochrony Środowiska na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. W związku z reorganizacją Katedry, z dniem 1 października 1996 r. stałem się pracownikiem (na stanowisku asystenta) w Katedrze Publicznego Prawa Gospodarczego. Od dnia 1 października 2001 r. jestem zatrudniony w Zakładzie Prawa Samorządu Terytorialnego, który z dniem 1 października 2007 r. został przekształcony w Katedrę Prawa Samorządu Terytorialnego.

### **I.3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w innych jednostkach:**

Od dnia 1 października 1999 r. pracowałem w Samorządowym Kolegium Odwoławczym w Krakowie jako członek orzekający. W okresie od dnia 1 października 1999 r. do 24 marca 2004 r. jako pozaetatowy członek Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie, a od dnia 25 marca 2004 r. do 1 grudnia 2005 r. członek etatowy Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie.

W latach 2002-2003 pracowałem w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. W latach 2003-2006 prowadziłem wykłady w Wyższej Szkole Biznesu w Tarnowie.

W dniu 30 listopada 2005 r. zostałem mianowany na stanowisko asesora w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w Krakowie, a z dniem 23 czerwca 2008 r. powołany na stanowisko sędziego w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w Krakowie (postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 czerwca 2008 r. nr 1130-10-08 o powołaniu do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, Monitor Prawny 2008 r. Nr 50, poz. 439).

### **II. 1. Osiągnięcia naukowe w rozumieniu art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.)**

1) dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo jednotematyczny cykl publikacji;

W styczniu 2014 r. ukazała się moja monografia pod tytułem „**Samorząd gospodarczy w prawie polskim. Studium prawne**”, wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, ISBN 978-83-233-3647-1 z recenzją dr hab. Wiesława Kisiela, prof. Krakowskiej Akademii im. Frycza-Modrzewskiego, ss. 332.

Wyżej wymieniona praca stanowi jedną z pierwszych publikacji obejmujących w ujęciu monograficznym zagadnienia samorządu gospodarczego. Praca ta składa się z 11 rozdziałów.

Tematyka pracy obejmuje analizę polskich rozwiązań normatywnych instytucji zaliczanych w języku prawnym do organizacji samorządu gospodarczego. Opracowaniem tym objąłem jednak nie tylko izby gospodarcze oraz organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła stanowiące „sztandarowe” przykłady organizacji samorządu gospodarczego, ale

także i inne organizacje zaliczone do tej kategorii (organizacje samorządu rolniczego, organizacje pracodawców i zrzeszeń niektórych przedsiębiorców, organizacje pracodawców).

Wśród licznych organizacji funkcjonujących w obszarze działalności przedsiębiorców, przyjąłem – dla wyróżnienia struktur samorządowych – podstawowe kryterium pozwalające na wyraźną dyferencjację kręgu organizacji samorządu gospodarczego od organizacji innych samorządów: w szczególności samorządu zawodowego, samorządu akademickiego i związków zawodowych (kryterium prowadzenia działalności gospodarczej). Kryterium tym jest prowadzenie działalności gospodarczej przez członków takich organizacji. Nie jest to jedyne kryterium, tym niemniej zaliczone zostało do podstawowych. Wyraźnie jednak należy wskazać, że w niektórych przypadkach (np. organizacji pracodawców), pozostają wątpliwości co do ich jednoznacznego zakwalifikowania w ujęciu tekstu języka normatywnego.

Monografia obejmuje analizę organizacji samorządu gospodarczego w prawie polskim w nawiązaniu do ustawowej kwalifikacji takich organizacji. Prawodawca przypisał niektóre rodzaje organizacji przedsiębiorców do kategorii samorządu gospodarczego, bez akceptacji wypracowanego stanowiska doktryny prawa (zwłaszcza prawa administracyjnego) co do znaczenia i pojęcia istoty samorządu.

W rozdziale drugim przedstawiłem historyczny rys rozwojowy instytucji samorządu gospodarczego z podziałem podmiotowym na samorząd rzemieślniczy, samorząd izb gospodarczych, samorząd innych organizacji gospodarczych (zrzeszeń) oraz samorząd rolniczy (izb rolniczych). Opisując historyczny rozwój organizacji samorządowych, główny akcent położyłem na rozwój tych organizacji na ziemiach polskich, aczkolwiek wzmiankowo podałem także podstawowe fakty z rozwoju organizacji samorządowych w innych państwach (Francja, Hiszpania, Włochy, Niemcy, Holandia). Pozwoliło to na umiejscowienie w rozwoju ewolucji organizacji samorządowych na terenie Polski. W szczególności zaprezentowałem, rzadko przedstawianą w doktrynie, historię rozwoju na ziemiach polskich zrzeszeń handlu i usług (rozdział II. podrozdział II.5) oraz zasygnalizowałem powstanie w Gdańsku w połowie XVIII wieku izby handlowej.

W kolejnym rozdziale ww. monografii przedstawiłem analizę znaczenia i definicji samorządu gospodarczego. Przystawiony został historyczny kontekst pojęcia „samorząd” i jego pochodzenie z prawodawstwa i nauki niemieckiej, francuskiej i angielskiej w XVIII i XIX wieku. Celem dokonania sformułowania istoty samorządu gospodarczego, sięgnąłem po definicję samorządu terytorialnego, akcentując trzy podstawowe koncepcje definiowania samorządu terytorialnego (naturalistyczna, pozytywistyczna i polityczna) i skupiając się na rozważaniach dotyczących samorządu gospodarczego (także w ujęciu historycznym) w nauce

polskiej. Zdefiniowanie samorządu terytorialnego stanowiło asumpt do określenia istoty samorządu gospodarczego.

Dokonując analizy obowiązującego ustawodawstwa i poglądów przedstawicieli doktryny przedstawiłem podstawową cechę samorządu gospodarczego, jaka jest jego specjalność (będącą antonimem powszechności). Przedstawiona została w dysertacji definicja organizacji samorządu gospodarczego jako *wyodrębniony normatywnie podmiot o charakterze korporacyjnym z organami pochodzącymi z demokratycznych wyborów, o powstającym z mocy prawa członkostwie przedsiębiorców, wyposażony w zadania publiczne wykonywane samodzielnie przy zapewnieniu możliwości uwzględniania lokalnych warunków i skierowane do podmiotów będących członkami tego samorządu jak i pozostających poza nim oraz podlegający nadzorowi prawnemu*. Definicja ta, wraz z ww. cechami, została w pracy omówiona.

Rozdział czwarty pracy obejmuje analizę konstytucyjnych zasad funkcjonowania samorządu gospodarczego w ujęciu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r., a zwłaszcza jej art. 17 ust. 2. Przedstawiłem podstawowe zasady konstytucyjne, w oparciu o które przeprowadziłem analizę przyjętej konstytucyjnej pozycji tego samorządu. Dokonując tejże analizy doszedłem do przekonania, że regulacja konstytucyjna jest w tym zakresie niespójna i ustawodawca konstytucyjny nie opowiedział się w sposób jednoznaczny za wypracowanym w doktrynie prawa administracyjnego pojęciem tego rodzaju samorządu. Dokonując analizy regulacji konstytucyjnej poprzez omawianie podstawowych zasad jak: zasady pomocniczości, decentralizacji, wolności zrzeszania, samorządności i jawności, należało dojść do tezy o braku konstytucyjnych podstaw do zakwalifikowania samorządu gospodarczego do samorządu jako formy wykonywania władzy publicznej. Konstytucja tylko w jednym artykule posługuje się *expressis verbis* sformułowaniem „samorząd gospodarczy” (rozdz. IV) i dotyczy to zasady jawności, a nie podstaw funkcjonowania samorządów (art. 15-17 Konstytucji RP). Konsekwencją dokonania takiej analizy jest wskazanie, że samorząd gospodarczy nie może być zaliczony do kategorii podmiotów prawa publicznego, tworzonych celem wykonywania zadań publicznych. To zaś uzasadnia położenie akcentu właśnie na analizę zasad decentralizacji i pomocniczości, a Konstytucja RP nie tylko, że nie zawiera spójnej koncepcji samorządu gospodarczego, to zalicza go do organizacji opartych o zasadę dobrowolnego zrzeszania się przedsiębiorców w tego typu organizacjach.

W rozdziale czwartym przedstawiłem także rys historyczny konstytucyjnej regulacji samorządu gospodarczego w Konstytucjach Polski z roku 1921 i z roku 1935, w których oparto funkcjonowanie samorządu gospodarczego na innym modelu, rozwijanym obecnie w

niektórych państwach europejskich. Ówczesna konstytucyjna regulacja samorządu gospodarczego wprost zaliczała go do administracji publicznej i gwarantowała mu realizację zadań publicznych w szeroko rozumianej gospodarce i życiu gospodarczym.

Kolejny rozdział (piąty) dysertacji zawiera analizę trybu tworzenia organizacji samorządu gospodarczego przez omówienie podstawowych zagadnień związanych z formalnym tokiem tworzenia takich organizacji. Porównując poszczególne wymagania ustawodawcy kierowane do organizacji samorządu gospodarczego wskazałem, że regulacje te są nieścisłe, miejscami niejasne i wymagają stosowania różnorodnej wykładni celem nadania obowiązującym przepisom logicznego sensu (np. co do minimalnej ilości założycieli izb gospodarczych przez grupy producentów rolnych i ich związki oraz przez samych producentów rolnych).

W rozdziale szóstym zaprezentowałem szczegółowe kwestie związane z treścią materii statutowej poszczególnych organizacji samorządowych. Przedstawiłem wszystkie istotniejsze zagadnienia, jakie winny znaleźć się w statutach analizowanych typów organizacji, opisując w niektórych przypadkach także sposoby uregulowania konkretnych zagadnień (np. sposoby utraty członkostwa, uzyskiwania środków finansowych na działalność, itp.). Przedstawiłem także krytyczne uwagi dotyczące wadliwych regulacji w ustawie o samorządzie zawodowych niektórych przedsiębiorców dotyczących możliwości tworzenia „innych organizacji przedsiębiorców”, co do których wskazałem, że jest do odesłanie do pustego desygnatu takiej struktury. Zaprezentowałem konieczność np. statutowej regulacji organu wykonawczo-zarządzającego mimo braku takiego wymogu wyrażonego wprost w ustawach regulujących funkcjonowanie organizacji samorządu gospodarczego, odnosząc to do regulacji prawa cywilnego i funkcjonowania osób prawnych. Podałem analizie także różnorodne zasady pozyskania środków finansowych dla funkcjonowania organizacji, wskazując w oparciu o zbadane (aczkolwiek w niewielkim zakresie) statuty istniejących organizacji sposoby utraty członkostwa korporacyjnego.

W rozważaniach tego rozdziału zwróciłem uwagę na zagadnienie jednostek organizacyjnych organizacji samorządowych posiadających i nieposiadających osobowości prawnej. Tworzenie jednostek organizacyjnych, będących zarazem odrębnymi osobami prawnymi i jednostkami wchodzącymi w skład struktury innej osoby prawnej stanowi skomplikowane zagadnienie tak w zakresie struktur organizacyjnych tychże jednostek, jak i ich organizacyjnego „podporządkowania” strukturze głównej. Wymaga to przyznania członkom takich organizacji prawa członkostwa w dwóch odrębnych od siebie organach

stanowiących dwóch osób prawnych, z których jedna jest podporządkowana drugiej i organizacyjnie wchodzi w jej skład.

Rozdziały siódmy i ósmy zawierają jedno z podstawowych zagadnień monografii, mianowicie zakres wykonywania zadań przez organizacje samorządu gospodarczego.

Dokonałem podziału zadań wykonywanych przez te organizacje na zadania publiczne i zadania niepubliczne, przedstawiając przy tym istotę zadania publicznego. Podział ten opiera się, co do zasady, na wskazaniu celów, które mają charakter publiczny lub niepubliczny. Zadanie bowiem ma charakter wtórny do stawianego organizacji samorządu gospodarczej lub przez organizację samorządu gospodarczego celu. Zaproponowany przeze mnie podział stanowi pewną próbę zakwalifikowania wszystkich podstawowych zadań organizacji samorządu gospodarczego i niewątpliwie co do niektórych z nich (np. uprawnienia kontrolne) jednoznaczne zakwalifikowanie do jednej z tych grup nie było zabiegiem nie budzącym wątpliwości. Przekazywanie zadań publicznych do wykonywania podmiotom poza strukturą administracji publicznej (np. samorządowi gospodarczemu) uzasadniane jest takimi kryteriami jak zdolność do wykonywania przekazanych zadań, fachowość, rachunek ekonomiczny.

Odrębny tok analizy obejmuje zagadnienia możliwości, na podstawie obowiązującego ustawodawstwa, włączenia organizacji samorządu gospodarczego (mimo regulacji konstytucyjnej) do wykonywania władzy publicznej. Brak powszechnej reprezentacji przedsiębiorców przez organizacje samorządu gospodarczego prowadzi do konstatacji o braku możliwości przyznania temu samorządowi miana podmiotu (podmiotów) władzy publicznej. Nie oznacza to jednak braku możliwości powierzania wykonywania zadań publicznych wobec podmiotów nie należących do organizacji samorządu gospodarczego, wskazując na odmienną kwestię zaliczania do organów władzy publicznej i wykonywania zadań publicznych, poza wykonywaniem pieczy nad przedsiębiorcami jako zadania publicznego.

Wśród zadań publicznych powierzonych do wykonywania organizacjom samorządu gospodarczego należy w szczególności wymienić zadania oświatowe, opiniowanie projektów aktów prawnych, wystawianie dokumentów urzędowych w gospodarczym obrocie międzynarodowym (karnety ATA) oraz zawieranie porozumień z zakresu zbiorowego prawa pracy. Na szczególną uwagę zasługuje bodajże po raz pierwszy przedstawione w monografii zasady tworzenia izb dwustronnych i wielostronnych przez Krajową Izbę Gospodarczą. Samo przekazanie przez ustawodawcę w formie blankietowej delegacji podmiotowi spoza struktur władzy ustawodawczej i wykonawczej Krajowej Izby Gospodarczej prawa do swobodnego ustalania zasad i trybu tworzenia odrębnych osób prawnych (dwustronne i wielostronne izby

gospodarcze) może być traktowane jako przekazanie do regulacji materii o charakterze ustawowym. Ustalanie zasad tworzenia odrębnych podmiotów prawa winno być zarezerwowane dla władzy ustawodawczej.

Wskazałem na specyficzny charakter izb rolniczych, które mimo uczestniczenia w nich *ex lege* określonej grupy podmiotów (podatników podatku rolnego, podatku dochodowego z działów specjalnych produkcji rolnej i członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych), nie zostały wyposażone w zadania publiczne w ilości znacząco większej niż inne struktury samorządu gospodarczego, w których członkostwo ma charakter fakultatywny. Prowadzi to do konkluzji, że sam charakter członkostwa w samorządzie gospodarczym nie powinien być traktowany jako element przesądzający o zakwalifikowaniu takiej organizacji do kategorii podmiotów prawa publicznego. W tych rozdziałach zawarłem także rozważania nad istotną kodeksów etycznych przedsiębiorców i ich znaczenia w zakresie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej. Naruszenie takich kodeksów może skutkować jedynie ponoszeniem odpowiedzialności korporacyjnej i nie może obejmować ograniczeń w dalszym prowadzeniu działalności przez tak ukaranego przedsiębiorcę. Jest to jedna z istotnych różnic pomiędzy odpowiedzialnością dyscyplinarną (i zawodową) w samorządzie zawodowym, a odpowiedzialnością w samorządzie gospodarczym.

W rozdziale dziewiątym omówiłem zasady sprawowania nadzoru nad organizacjami samorządu gospodarczego. W tym rozdziale, podzielonym przy zastosowaniu kryterium przedmiotowo-podmiotowym, poddałem analizie czynności kontrolne oraz czynności nadzorcze nad poszczególnymi strukturami samorządu gospodarczego. Istniejące regulacje wykazują przy tym na szereg wad, nadmierne i nieuzasadnione zróżnicowanie oraz odrębności poszczególnych trybów nadzoru. Niekiedy ustawodawca posługując się pojęciami (np. „rażącego naruszenia prawa”), które nie definiuje, ale pozostawia na określenie praktyce stosowania prawa. Brak pełnej regulacji poszczególnych trybów nadzoru prowadzi do subsydiarnego stosowania ustaw regulujących materię poza samorządem gospodarczym (Prawa o stowarzyszeniach lub ustawy o samorządzie gminnym). W szczególności tryb nadzoru nad izbami rolniczymi przypomina nadzór nad organami samorządu gminnego, co może być wskazówką co do zamiarów ustawodawcy swoistego wkomponowania samorządu rolniczego w strukturę władzy publicznej.

Przedostatni rozdział (dziesiąty) zawiera syntetyczny opis form samorządu gospodarczego na świecie. W związku z zakreśloną tematyką dysertacji, nakazującą skupienie rozważań nad samorządem gospodarczym w Polsce, rozdział obejmujący istniejące modele tego samorządu w innych państwach musiał mieć charakter skrótowy, zawierający

przedstawienie najważniejszych form tego samorządu wraz z ich cechami. Poza tradycyjnie przyjmowanym podziałem na model francuski (kontynentalny) i anglosaski, zaproponowany został (częściowo za nauką innych państw) dodatkowy podział samorządu gospodarczego o modelu mieszanym, zawierającym cechy dwóch podstawowych modeli. Jako odrębny został także przeze mnie wyróżniony model administracyjny samorządu gospodarczego (niekiedy nazywany w nauce innych państwa modelem centralnym lub centralnie sterowanym). Samo zaprezentowanie tak opisanych modeli samorządów gospodarczych wraz ze wskazaniem ich zadań, sposobów ich wykonywania, funkcji oraz organizacji pozwoliło na zwięzłe przedstawienie wad i zalet poszczególnych modeli samorządu. Dało to asumpt do wyrażenia refleksji nie tylko nad istniejącym w Polsce modelem samorządu (o charakterze anglosaskim podgrupy stowarzyszeniowej (tzw. wariant belgijski), ale i nad ewentualną „przewagą” każdego z tych modeli. Zestawiając wady i zalety wykazałem, że nie można jednoznacznie wskazać, aby którykolwiek z nich (poza modelem administracyjnym), zdecydowanie przeważał i był najbardziej pożądanym rozwiązaniem w ustawodawstwie polskim.

Ostatni rozdział monografii obejmuje konkluzję przeprowadzonych rozważań wraz z udzieleniem odpowiedzi na postawione we wstępie do pracy pytania badawcze. Polska regulacja samorządu gospodarczego, mimo zróżnicowania co do daty uchwalania, zawiera szereg cech wspólnych tej formy samorządu. Są nimi: *niezależność od administracji publicznej (rządowej i samorządowej), nakierowanie na reprezentowanie interesów swoich członków, udział w opiniowaniu lub konsultowaniu projektów aktów prawnych dotyczących gospodarki (poza zrzeczeniami przedsiębiorców), dobrowolność członkostwa przedsiębiorców (poza izbami rolniczymi), brak przyznania podmiotowości publicznoprawnej*. Nie ma przy tym istotnego znaczenia nazwa (nazwy), jakimi posługuje się ustawodawca wobec poszczególnych organizacji. Wypracowana w pracy teoretyczna definicja samorządu gospodarczego nie znajduje potwierdzenia w przyjętych przez ustawodawcę rozwiązaniach. Brak konstytucyjnego przypisania samorządowi gospodarczemu jakiejś sfery zadań publicznych lub też miana podmiotu prawa publicznego, uniemożliwia dokonanie w tym zakresie zmian jedynie na poziomie ustawodawstwa zwykłego bez wcześniejszej zmiany Konstytucji RP.

Staralem się wykazać w pracy, że wybór kierunku rozwoju organizacji samorządu gospodarczego w Polsce i docelowy model tego samorządu, winien być poprzedzony zaprezentowaną przeze mnie „ścieżką dochodzenia do samorządu”. Należy bowiem przede wszystkim wypracować katalog podstawowych zadań, jakie mają wykonywać organizacje samorządu gospodarczego, następnie określić które z nich mają charakter publiczny lub też są



już wykonywane przez podmioty prawa publicznego, a w dalszej kolejności ocenić, czy przekazanie takich zadań samorządowi gospodarczemu zarówno przyczyni się do co najmniej nie pogorszenia skuteczności i jakości ich wykonywania, jak i pozwoli na zaktywizowanie samych przedsiębiorców oraz uzyskanie dodatkowych korzyści w stosunku do obecnego stanu. Przyjmowanie niejako *ad hoc* pewnych rozwiązań i to odwzorowujących regulacje prawne innych państw, może nie sprostać pokładanym celom i nie sprawdzić się w praktycznym rozwiązywaniu problemów w dziedzinie gospodarki.

2) część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Wśród innych publikacji należy wyróżnić samodzielne części komentarza do ustawy o samorządzie gminnym (Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz, K. Bandarzewski, P. Chmielnicki, D. Dąbek, P. Dobosz, W. Kisiel, P. Kryczko, M. Mączyński, S. Płażek, pod red. P. Chmielnickiego, wyd. LexisNexis, wyd. 1 Warszawa 2004 r. i wydania następne – wydanie 2 (Warszawa 2006), wydanie 3 (Warszawa 2007), wydanie 4 (Warszawa 2010). Mojego autorstwa ww. komentarza są, między innymi, rozdział piąty „Mienie komunalne” (s. 304- s.357), rozdział siódmy „Związki i porozumienia międzygminne” (s. 431- s. 492), rozdział dziewiąty „Stowarzyszenia gmin” (s. 493- s. 507), a także komentarze do innych artykułów ustawy o samorządzie gminnym. Łączna ilość stron wydania pierwszego ww. komentarza napisana przez mnie do pierwszego wydania komentarza wynosiła 173 strony tekstu (na łącznie 621 stron książki).

Tematyka mojego autorstwa zawarta w ww. komentarzu, znalazła swoją kontynuację w rozdziałach opublikowanym w 2005 r. komentarzu do ustawy o samorządzie powiatowym (Komentarz do ustawy o samorządzie powiatowym, K. Bandarzewski, P. Chmielnicki (red.), D. Dąbek, P. Dobosz, W. Kisiel, M. Kotulski, P. Kryczko, M. Mączyński, S. Płażek, I. Skrzydło-Niżnik, wyd. LexisNexis, ss. 536, w którym samodzielnie napisałem rozdział piąty zatytułowany „Mienie powiatu” (s. 304 - s. 366) i rozdział siódmy zatytułowany „Związki, stowarzyszenia i porozumienia powiatów” (s. 416 - s. 466). Łącznie ilość stron samodzielnego komentarza wynosi 156 stron.

Również w 2005 r. został opublikowany komentarz do ustawy o samorządzie województwa (Komentarz do ustawy o samorządzie województwa, K. Bandarzewski, P. Chmielnicki (red.), D. Dąbek, P. Dobosz, W. Kisiel, M. Kotulski, P. Kryczko, S. Płażek, I. Skrzydło-Niżnik, wyd. LexisNexis, ss. 468, w którym samodzielnie napisałem rozdział

czwarty zatytułowany „Mienie samorządu województwa” (s. 242 - s.316) i rozdział szósty zatytułowany „Współpraca zagraniczna” (s. 363 - s. 379). Łącznie ilość stron samodzielnego komentarza wynosi 138 stron.

W 2013 r. ukazało się wydanie pierwsze komentarza pod tytułem „Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz”, K. Bandarzewski, R. Budzisz, P. Chmielnicki, D. Dąbek, P. Dobosz, B. Jaworska-Dębska, W. Kisiel, P. Kryczko, M. Mączyński, I. Niżnik-Dobosz, S. Płażek, K. Wlazlak, pod red. P. Chmielnickiego, wyd. LexisNexis, wyd. 1 Warszawa 2013 r., łączna ilość stron 1094), w której habilitant napisał także rozdział piąty „Mienie komunalne” (s. 642-s.705), rozdział siódmy „Związki i porozumienia międzygminne” (s. 770 - s. 839), rozdział dziewiąty „Stowarzyszenia gmin” (s. 841 - s. 865) oraz komentarze do innych artykułów ustawy o samorządzie gminnym. Łączna ilość stron ww. komentarza napisanego przez habilitanta wynosi 186 stronom tekstu.

W ww. opracowaniach stanowiących także samodzielne rozdziały ww. komentarzy zostały przedstawione najistotniejsze kwestie związane z definiowaniem mienia komunalnego, ograniczeniem w jego dysponowaniu, sposobami nabywania tego mienia oraz jego dysponowaniem, cywilnoprawnym charakterem prawnym porozumienia gmin w przedmiocie przekazania mienia oraz sposobami dysponowania mieniem gminnym. Przedstawione zostały sposoby określania „powiatowej i wojewódzkiej osoby prawnej” jako osoby prawnej utworzonej wyłącznie (tzn. samodzielnie) przez jednostki samorządu terytorialnego i pogląd ten został zaaprobowany w orzecznictwie sądowym (np. w wyroku Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 12 marca 2009 r., sygn. akt II PK 190/2008, opub. w OSNP 2010 r., nr 19-20 poz. 237).

Zaproponowałem, między innymi, definiowanie znaczenia udzielenia kontrasygnaty skarbnika gminy jako elementu skuteczności czynności prawnej, kwalifikując go jako warunek prawny (*conditio iuris*) skuteczności czynności prawnej. W związku z tym kontrasygnata skarbnika traktowana jest jako przesłanka, od której wystąpienia nie strona (gmina), lecz ustawa uzależnia powstanie skutku prawnego - skuteczność oświadczenia woli gminy. Zaprezentowany przeze mnie kierunek wykładni został zaaprobowany w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego (np. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 17 lipca 2009 r., sygn. akt IV CSK 117/2009, opub. w OSNC 2010/A, poz. 18; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 sierpnia 2013 r., sygn. akt I ACa 340/2013, opub. w LexPolonica nr 7515798; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 października 2008 r., sygn. akt I ACa 349/2008, opub. w Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej 2008/4, s. 25).

Także zawarte w ww. komentarzach poglądy dotyczące innych zagadnień mienia komunalnego zostały zaaprobowane w szeregu orzeczeniach Naczelnego Sądu Administracyjnego (np. w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 grudnia 2011 r., sygn. akt II OSK 2062/2011, opub. w LexPolonica nr 3115281; w postanowieniu Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 grudnia 2010 r., sygn. akt I OSK 1945/2010, opub. w LexPolonica nr 2425935). Szeroko zaaprobowano w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego zawarte w ww. komentarzach moje poglądy dotyczące, między innymi, istoty związku międzygminnego (komunalnego) jako podmiotu celowego, nawiązania stosunku pracy z członkiem zarządu związku komunalnego, dopuszczalności wniesienia skargi przez gminę na uchwały organów związku komunalnego oraz zasad i trybu występowania gminy z związku komunalnego (np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 listopada 2010 r., sygn. akt II OSK 1678/2010, opub. w LexPolonica nr 2493698; Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 marca 2013 r., sygn. akt II OSK 2726/2012, opub. LEX nr 1316120; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 lipca 2016 r., sygn. akt II OSK 570/2006, opub. w LexPolonica nr 2592771; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 lipca 2016 r., sygn. akt II OSK 572/2006, opub. w LexPolonica nr 2592746; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 lipca 2016 r., sygn. akt II OSK 569/2006, opub. w LexPolonica nr 2211710; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 lipca 2016 r., sygn. akt II OSK 571/2006, opub. w LexPolonica nr 1448730 z aprobowującym stanowiskiem wyrażonym w doktrynie (aprobowująca glosa B. Jaworska-Dębska, Przegląd Prawa Publicznego 2007 r., nr 6 s. 99).

Wskazałem na organizacyjny charakter członkostwa członków zgromadzenia związku, nie pozwalających na uznanie ich za radnych organu stanowiącego związku komunalnego, a także charakter i skutki sprzeciwu wobec uchwał zgromadzenia związku. Sprzeciw stanowi bowiem jednostronną czynność skutkującą utratą obowiązywania tak zaskarżonej uchwały. Zająłem stanowisko co do kolizji postępowań nadzorczych (wywołanych sprzeciwem i wynikających z kompetencji nadzorczych organów nadzoru) wobec uchwał zgromadzenia związku, akcentując pierwszeństwo postępowania wywołanego sprzeciwem.

Wyraziłem także pogląd co do charakteru i zakresu kompetencji stowarzyszenia gmin, akcentując możliwość wykonywania w tej formie samorządowych zadań publicznych oraz dopuszczalność zrzeszenia się przez gminy także w inne stowarzyszenia niż stowarzyszenia gmin. Ten ostatni pogląd został zauważony w orzecznictwie sądowym, ale nie został zaaprobowany (np. uzasadnienie wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w

Rzeszowie z dnia 25 stycznia 2006 r., sygn. akt II SA/Rz 524/05, opub. w NZS 2006 r., z. 2, s 32).

## **II.2. Dorobek naukowy.**

**Dorobek naukowy obejmuje dwa zasadnicze okresy:**

- a) okres 1995 do 2001 do chwili uzyskania stopnia doktryna nauk prawnych.**
- b) okres od 2001 r.**

**a) dorobek naukowy za okres 1995 do 2001 (do chwili uzyskania stopnia doktryna nauk prawnych).**

**Moje publikacje skupiały się na kilku obszarach badawczych w zakresie publicznego i prywatnego prawa gospodarczego.**

Przed uzyskaniem stopnia doktryna nauk prawnych moje zainteresowania badawcze skupiły się na zagadnieniach prawa spółek handlowych, w szczególności w zakresie praw majątkowych i korporacyjnych akcjonariuszy spółki akcyjnej. W 1996 r. została wydana, opracowana na podstawie pracy magisterskiej, monografia zatytułowana „*Prawa akcjonariusza*”, Kraków, ss. 144. Tematyka związana z funkcjonowaniem spółek akcyjnych znalazła swoje odzwierciedlenie w artykułach: „*Prawo do udziału w zysku rocznym oraz prawo do dywidendy przysługujące akcjonariuszowi w spółce akcyjnej*”, 1996 r. ss. 7-14; „*Wybrane zagadnienia dotyczące funkcjonowania “spółki akcyjnej przed rejestracją”*”, 1996 r., s. 16-24; *glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 1996 r., sygn. akt III CZP 79/96* dotycząca podwyższenia kapitału spółki, 1997 r., ss. 85-96.

Drugim kierunkiem zainteresowań były zagadnienia publicznego prawa gospodarczego, a w szczególności zagadnienia związane z ewidencją działalności gospodarczej (artykuł „*Ewidencja działalności gospodarczej a spółka cywilna i wspólnicy (wybrane zagadnienia)*”, 1999 r., s. 23-28), działalnością funduszy emerytalnych i banków (artykuł „*Działalność otwartych funduszy emerytalnych na rynku papierów wartościowych*”, 2000 r., ss. 15-28); *Likwidacja banku*, [w:] Encyklopedia Prawa Bankowego pod red. W. Pyziola, 2001 r., ss. 361-380) oraz regulacją prawną inwestycji zagranicznych w innych państwach (*Prawne zagadnienia dokonywania inwestycji zagranicznych na terytorium Rosji (wybrane zagadnienia)*, 1995 r., ss. 55-69)).

W tym okresie opublikowałem wspólnie z mgr L. Ligęzą publikację pod tytułem „*Publiczne prawo gospodarcze. Przepisy i orzecznictwo*” 1998 r., ss. 996. W 1996 r. ukazała

się publikacja pod tytułem „Zbiór kazusów z publicznego prawa gospodarczego” 1996 r., K. Bandarzewski, B. Iwańska, P. Czepiel, ss. 125.

**b) dorobek naukowy za okres od 2001 (od chwili uzyskania stopnia doktryna nauk prawnych).**

**Moje publikacje skupiają się na kilku obszarach badawczych w zakresie nauk administracyjnych i samorządu.**

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktryna nauk prawnych moje zainteresowania objęły dodatkowo nowe dziedziny prawa publicznego: prawo administracyjne, prawo samorządu terytorialnego i prawo samorządu gospodarczego.

Zagadnienia materialnego prawa administracyjnego objęły w szczególności prawo o ruchu drogowym („Świadczenia homologacji pojazdów samochodowych (wybrane zagadnienia związane z rejestracją pojazdu”, 2001 r., ss. 14-23); prawo oświatowe („Procedura uzyskania stopnia awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego”, 2002 r., str. 23-32); prawo ochrony przyrody („Problematyka ustalania wysokości kar za usunięcie drzew bez zezwolenia”, 2003 r., ss. 20-22), świadczenia z zakresu pomocy społecznej (Glosa do wyroku NSA z dnia 4 czerwca 2001r., sygn. akt II SA/Kr, 2002 r., ss. 49-60 oraz „Uczestnictwo organizacji pozarządowych w realizacji i wykonywaniu zadań pomocy społecznej (wybrane zagadnienia), 2003 r., ss. 28-36) oraz ustawy o czystości i porządku w gminach (komentarz do art. 2, tezy 16-24 i 29, art. 5 tezy 15-23, art. 6 tezy 4-10, art. 7 tezy 1-7 i 14-15, art. 8a teza 2a, art. 9 tezy 2-9, [w:] *Komentarz do ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, K. Bandarzewski, P. Chmielnicki (red.), B. Dziadkiewicz, Warszawa 2007, (ss. 285). Mojego autorstwa jest 40 stron ww. komentarza.

W 2003 r. ukazał się mój artykuł pod tytułem „Ograniczenia w prowadzeniu działalności przez etatowego i pozaetatowego członka samorządowego kolegium odwoławczego, 2003 r., ss. 34 – 38.

W 2003 r. okazała się monografia będąca zmodyfikowaną wersją obronionej w 2010 r. rozprawy doktorskiej pod tytułem „Komercjalizacja przedsiębiorstw państwowych, wydawnictwo monografia, Kraków 2003 r., wyd. Kantor Zakamycze, ss. 492

Dominującym kierunkiem pracy naukowej po 2001 r. były i nadal są zagadnienia samorządu terytorialnego.

W szczególności tematem opracowań monograficznych były: zagadnienia mienia jednostek pomocniczych i zdolności sądowej tych jednostek (monografia pod tytułem

*Jednostki pomocnicze gminy*, Kraków 2002 r., K. Bandarzewski, P. Chmielnicki, M. Mączyński, S. Płażek, ss. 169. Mojego autorstwa w ww. monografii są: rozdział IV zatytułowany *Problematyka mienia jednostki pomocniczej gminy* (ss.76-91), rozdział V zatytułowany *„Uczestniczenie jednostek pomocniczych gmin w postępowaniach sądowych i administracyjnych* (ss. 92-122). Zagadnienia te znalazły się także w publikacji *Problematyka mienia jednostek pomocniczych* (ss. 269-281), zamieszczonej [w:] *Problemy prawne w działalności samorządu terytorialnego*, Opole 2002 r., (ss. 393). Z zakresem ww. badań związana jest tematyka zagadnień normatywnej regulacji mienia samorządu terytorialnego, która znalazła swój wyraz tak w ww. komentarzach do rozdziałów ustrojowych ustaw samorządowych obejmujących zagadnienia mienia (komunalnego, powiatu i województwa samorządowego), w rozdziale książki pod tytułem *„Prawo samorządu terytorialnego w Polsce”*, jak również zostało zawarte w rozdziale pod tytułem *„Statuty jednostek samorządu terytorialnego jako osób prawa prywatnego [Charters of Self-Government Units as Private Law Persons]*, [w:] *Statuty Jednostek samorządu terytorialnego. Regulacje europejskie i amerykańskie [Local Government Charters. European and American Regulations]* pod red. Wiesława Kisiela, praca zbiorowa (łącznie ilość stron – 856), Kraków 2005 r., ss. 91-106 (ss.16), wersja angielska – ss. 473-489 (ss.17).

Odrębne badania prowadzę nad zagadnieniami nadzoru nad samorządem terytorialnym, które zaowocowały kilkoma następującymi publikacjami: *„Wnoszenie skarg na akty organów samorządu gminnego. Uwagi do art. 101 ustawy o samorządzie gminnym”*, [w:] *Nowe problemy badawcze w teorii prawa administracyjnego*, pod red. J. Bocia i A. Chajbowicza, 2009, ss. 533-545; *„Aktualne spory o skargę na uchwałę rady gminy”* współautorstwo z W. Kisielą i P. Chmielnickim, 2004 r., ss. 26-33; *„Nadzór nad samorządem terytorialnym. Wybrane zagadnienia”*, [w:] *Świat, Europa, Mała Ojczyzna. Studia ofiarowane Profesorowi Stanisławowi Grodzkiemu w 80-lecie urodzin*, pod red. M. Małeckiego, Bielsko Biała 2009, ss. 957-979; *głosa do postanowienia NSA z dnia 7 maja 2002 r., sygn. akt I SAB 33/02* (dot. wyznaczenia organu odwoławczego do rozstrzygnięcia odwołań od decyzji komunalizacyjnych wojewody), 2005 r., ss. 65-71; *głosa do postanowienia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku z 7 lutego 2006 r., sygn. akt IISA/Bk 61/06*, (dot. legitymacji do wniesienia skargi na zarządzenie zastępcze wojewody), 2007 r., ss. 90-95; reprezentacji organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego w postępowaniu nadzorczym i przed sądem administracyjnym (*„Jednostki samorządu terytorialnego i ich organy w postępowaniu sądowoadministracyjnym”*, 2010 r., ss. 63-72).

Kilka publikacji obejmuje zagadnienia referendum lokalnego: „*Wszczęcie procedury referendum lokalnego i ocena wniosku w sprawie referendum*”, [w:] Wybory i referenda lokalne. Aspekty prawne i politologiczne, pod red. M. Steca i K. Małusy-Sulińskiej, Warszawa 2010, ss. 171-189 (łączna liczba stron publikacji – 220); *glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4 października 2012 r., sygn. akt II OSK 2178/12* (dot. kryteriów oceny prawidłowości udzielenia poparcia inicjatywie referendalnej), 2013 r., ss. 88-92.

Wśród zagadnień samorządu terytorialnego należy także wymienić badania nad regulacją i zasadami rozwoju regionalnego. Do publikacji w tym zakresie, zawierających krytyczną analizę obowiązującego ustawodawstwa, należy zaliczyć: „*Wybrane zagadnienia z procedury wyboru projektów w zakresie realizacji regionalnych programów operacyjnych*”, [w:] Dziesięć lat reformy ustrojowej administracji publicznej w Polsce, pod red. J. Parchomiuka, B. Ulijasza, E. Kruka, Warszawa 2009, s.729-s.743; „*Oddziaływanie zasady zrównoważonego rozwoju na instrumenty rozwoju lokalnego i regionalnego*”, Problemy Ekologii, 2009 r., ss. 127-135.

Zagadnienia ustrojowe samorządu obejmujące zasadność podziału samorządu na trzy szczeble (wieloszczeblowość) i sposoby dokonywania podziału zadań publicznych jednostkom poszczególnych szczebli, a także możliwość uzupełniania się tymi zadaniami (komplementarność) były przedmiotem rozdziału pod tytułem *Wieloszczeblowość samorządu terytorialnego i jego komplementarność w ujęciu Konstytucji, ustawodawstwa i orzecznictwa*, ss. 109-140, [w:] *Samorząd terytorialny. Zasady ustrojowe i praktyka*, pod red. P. Sarneckiego, Warszawa 2005 r. Krytyczne uwagi co do kierunków ustrojowych zmian w zakresie regulacji samorządu terytorialnego stały się przedmiotem opracowania pod tytułem „*Kierunki zmian ustroju samorządu terytorialnego na kanwie prezydenckiego projektu ustawy dotyczącej społeczności lokalnych i jednostek samorządu terytorialnego*”, (s.58- s.96), [w:] *Partycypacja obywateli i podmiotów obywatelskich w podejmowaniu rozstrzygnięć na poziomie lokalnym*, pod red. M. Steca i M. Mączyńskiego, Warszawa 2012.

Zagadnienia antykorupcyjne znalazły swój wyraz w rozdziale *Ograniczenia w dopuszczalności zawierania umów z radnymi przez jednostki samorządu terytorialnego*, s. 104-s.125, [w:] *Unormowania antykorupcyjne w administracji publicznej*, pod red. M. Steca i K. Bandarzewskiego, Warszawa 2009.

Zagadnienia prawnoporównawcze funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce i w Finlandii zawarte zostały w artykule pod tytułem *Aspekt porównawczy regulacji samorządu terytorialnego w Finlandii, ze szczególnym uwzględnieniem wykonywania usług*

*publicznych. Perspektywy dla Polski*, [w:] *Europeizacja polskiego prawa administracyjnego*, pod red. Ireneusza Janiuka, Zbigniewa Leońskiego, Marka Szewczyka, Michała Waligórskiego, Krystyny Wojtczak, Wrocław, 2005 r., ss. 106-113.

W 2005 r. ukazał się mój artykuł w j. angielskim pod tytułem *Basic Problems Concerning Supervision over Activity of the Polish Self-Government Units* [w:] *Kunnallistieteellinen Aikakauskirja*, 2005 r., s. 47- s. 59.

Jestem także współautorem komentarza do ustawy o administracji rządowej w województwie (*Komentarz do ustawy o administracji rządowej w województwie*, K. Bandarzewski, M. Chlipała, P. Chmielnicki (red.), D. Dąbek, W. Kisiel, M. Mączyński, S. Płazek, Warszawa 2007, ilość stron mojego autorstwa – 49 stron, łączna ilość stron komentarza – 352).

Odrębne zagadnienia badawcze obejmuje administrację samorządową. W 2013 r. ukazał się rozdział mojego autorstwa pod tytułem *Zespolenie administracji na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego*, [w:] *Prawne problemy samorządu terytorialnego*, pod red. naukową B.M.Ćwiertniaka, Sosnowiec 2013, ss. 95-137 (43 stron), łącznie opracowanie to liczy 374 stron. W rozdziale tym wskazano na cechy zespolenia administracji samorządowej stawiając tezę, że zespolenie administracji ma miejsce na każdym szczeblu administracji samorządowej (gmina, powiat i województwo), aczkolwiek model zespolenia (w jednym urzędzie i pod jednym zwierzchnictwem) nie jest jednolicie uregulowany, a istniejąca różnorodność rozwiązań bardziej składania do tezy o ograniczaniu zasady zespolenia, niż jej umacnianiu.

Wśród opracowań, które zasługują na podkreślenie chciałbym wymienić współautorstwo publikacji zatytułowanej „*Prawo samorządu terytorialnego w Polsce*”, K. Bandarzewski, P. Chmielnicki, W. Kisiel (red.), wyd. LexisNexis, Warszawa 2006 r. Jestem autorem rozdziału II.6. Kontrakt wojewódzki – ss. 90-106 i rozdziału VI. Korzystanie przez samorząd terytorialny w form prawa prywatnego – ss. 170-195 tej książki (łączna ilość stron 414). Książka ta stanowi połączenie opracowania monograficznego z podręcznikiem akademickim.

W 2007 r. rozpocząłem badania nad innymi formami samorządu (nieterytoryalnym). W 2007 r. ukazał się mój artykuł pod tytułem „*Prywatyzacja zadań publicznych*”, w: [Koncepcja systemu prawa administracyjnego], pod red. J. Zimmermanna, Warszawa 2007, ss. 331-345. Badania te doprowadziły do wydania na początku 2014 r. omówionej już monografii pod tytułem „*Samorząd gospodarczy w prawie polskim. Studium prawne*”.



**III. Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz współpraca międzynarodowa**, zgodnie z § 5 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. z 2011 r. Nr 196, poz. 1165)

### **III.1. Uczestnictwo w projektach badawczych.**

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, uczestniczyłem w pracach następujących zespołów badawczych w poniższych projektach badawczych:

- 1) projekt badawczy pod nazwą *„Statuty jednostek samorządu terytorialnego”* finansowany przez Komitet Badań Naukowych 5 H02A 014 21 (PB 39/H02/2000/21) realizowany w międzynarodowym zespole badawczym, kierowanym przez dr hab. Wiesława Kisiela, prof. UJ. W ramach prac tego zespołu powstała monografia pod tytułem *„Statuty jednostek samorządu terytorialnego. Regulacje europejskie i amerykańskie”* (Kraków 2005 r., ISBN: 83-7444-078-3, ss. 856);
- 2) projekt badawczy, w którym brałem udział to projekt pod nazwą *„Podstawowe problemy stosowania Konstytucji RP”* (nr rej. KBN PBZ-MIN-003/H02/2002), kierowanym przez prof. dr hab. K. Działochę, obejmujący przygotowane przeze mnie opracowanie pt. *„Wieloszczeblowość samorządu terytorialnego i jego komplementarność w ujęciu Konstytucji, ustawodawstwa i rzecznictwa”*, w zespole badawczym kierowanym przez prof. dr hab. P. Sarneckiego;
- 3) projekt badawczy Nr 4/2/EFPI/2009 w ramach Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów pod nazwą: *„Wzmocnienie efektywności działań w zakresie powrotów wykonywanych przez Straż Graniczną, w tym współdziałanie z innymi instytucjami”*;
- 4) projekt badawczy pod nazwą *„Od samorządności do zarządzania gminą. Rola jednostek pomocniczych gminy i organizacji pozarządowych”*, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach prac w zespole badawczym przygotowałem opracowania pod tytułem: *„Jednostki pomocnicze gminy – finansowanie ich działalności, przekazywanie im mienia i zasady utrzymania tego mienia przez jednostki pomocnicze”*.

Szerzej w załączniku nr 7 o tych projektach i przygotowanych w ramach udziału w nich opracowaniach.

### **III.2. Udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach i seminariach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji.**

Po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczyłem czynnie (w formie przygotowanych i wygłoszonych referatów lub przygotowanych opracowań do publikacji) bądź też w innych charakterze (dyskutant, panelista, moderator) w 26 konferencjach i seminariach naukowych, organizowanych przez różne ośrodki naukowe poświęcone w szczególności zagadnieniom prawa i postępowania administracyjnego oraz prawa samorządu terytorialnego. Uczestniczyłem w szeregu ogólnopolskich zjazdach Katedr Prawa i Postępowania Administracyjnego (Poznań 2004 r., Szklarska Poręba 2008, Białystok 2012 r.), a także w następujących konferencjach i seminariach: dnia 16 kwietnia 2002 r. konferencja pt. *„Kontrola finansowa i audyt wewnętrzny w jednostkach sektora finansów publicznych”* (Warszawa), w dniach od 8 do 10 maja 2002 r. międzynarodowa konferencja naukowa pt. *„Funkcjonowanie samorządu terytorialnego”* (Góra Św. Anny – Kamień Śląski); w dniu 29 kwietnia 2002 r. konferencja pt. *„Gminny samorząd terytorialny w Polsce”* (Kraków), w dniach 12-14 czerwca 2008 r. *ogólnopolska konferencja naukowa pt. „10 lat reformy ustrojowej administracji publicznej w Polsce” (Łańcut)*, w dniach 16-17 października 2008 r. ogólnopolska konferencja naukowa pt. *„Perspektywy nauk administracyjnych”* (Sielcia/k.Końskich), w dniach 6-7 maja 2010 r. seminarium naukowe pt. *„XX lat samorządu terytorialnego w Polsce”* (Kielce), w dniach 1-2 czerwca 2010 r. ogólnokrajowa konferencja naukowa pt. *„20 lat doświadczeń Samorządu gminnego w III RP. Sukcesy, porażki i wnioski na przyszłość”* (Poznań), w dniach 12-13 maja 2011 r. ogólnokrajowa konferencja naukowa pt. *„Czy Polskę stać na sprawne państwo?”* (Kraków), w dniach 21-23 listopada 2011 r. ogólnopolska konferencja naukowa pod tytułem *„Dyscyplina finansów publicznych – stan obecny i kierunki zmian”* (Kraków), w dniach 8-9 marca 2012 r. konferencja naukowa pt. *„Formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego”* (Katowice), w dniach 14-15 maja 2012 r. ogólnopolska konferencja naukowa pt. *„Bezpieczny Powiat – wyzwania dla społeczności lokalnych”* (Kraków), w dniach 18-19 września 2012 r. ogólnokrajowa konferencja naukowa pt. *„Regulacja – innowacja w sektorze energetycznym”* (Kraków). w dniach 20-22 kwietnia 2012 r. konferencja naukowa pt. *„Wpływ przemian cywilizacyjnych na administrację i prawo administracyjne”* (Kraków), w dniu 14 marca 2013 r. ogólnokrajowa konferencja naukowa pt. *„Partycypacja społeczna w samorządzie terytorialnym”* (Katowice), w dniu 17 maja 2013 r. ogólnopolska konferencja pt. *„Nowe prawo gospodarowania odpadami”* (Kraków), w dniach 20-23 listopada 2013 r. międzynarodowa konferencja

naukowa pt. „Dyscyplina Finansów Publicznych – narzędzie prawidłowej gospodarki sektora publicznego” (Kraków).

Biorąc udział w konferencjach starałem się zawsze zabierać głos i aktywnie uczestniczyć w dyskusjach.

Udział w komitetach organizacyjnych następujących seminariach naukowych:

- 1) seminarium naukowe pt. „*Stosunki pracy pracowników samorządowych-ocena istniejącej regulacji i perspektywy zmian*” ( 27 września 2007 r. Kraków)
- 2) II ogólnopolskie seminarium naukowe pt. „*Regulacje antykorupcyjne w administracji publicznej. Stan istniejący i perspektywy zmian*” (20 listopada 2008 r., Kraków),
- 3) III ogólnopolskie seminarium naukowe pt. „*Samorządowe prawo wyborcze-wyzwania i dylematy*” (26 listopada 2009 r., Kraków),
- 4) IV ogólnopolskie seminarium naukowe pt. „*Nadzór nad samorządem terytorialnym a granice jego samodzielności*” (18 listopada 2010 r., Kraków),
- 5) V ogólnopolskie seminarium naukowe pt. „*Partycypacja obywateli i podmiotów obywatelskich w podejmowaniu rozstrzygnięć publicznych na poziomie lokalnym*” (17 listopada 2011 r., Kraków),
- 6) VI ogólnopolskie seminarium naukowe pt. „*Służba publiczna – stan obecny, wyzwania i oczekiwania*” (22 listopada 2012 r., Kraków),
- 7) VII ogólnopolskie seminarium naukowe pt. „*Pozycja ustrojowa organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego*” (14 listopada 2013 r., Kraków),

Łącznie w okresie od 2002 r. do 2013 r. włącznie uczestniczyłem w komitetach organizacyjnych siedmiu ogólnokrajowych seminariach naukowych, brałem udział w dwudziestu pięciu konferencjach i seminariach tak krajowych jak i międzynarodowych oraz wygłosiłem siedem referatów.

Szczegółowe informacje dotyczące tematu konferencji/seminarium, organizatora i tematów moich wystąpień (referatów) bądź przygotowanych opracowań zawiera załącznik nr 7.

### **III.3. Osiągnięcia w zakresie popularyzacji nauki.**

Sposobem popularyzowania nauki są konferencje szkoleniowe związane z przekazywaniem wiedzy w zakresie nauk o prawie administracyjnym i prawie samorządu terytorialnego.

Oto katalog konferencji szkoleniowych, na których uczestniczyłem i wygłaszałem wykłady związane z prawem administracyjnym i prawem samorządu terytorialnego.

#### **III.4. Konferencje szkoleniowe dla wójtów, radnych i pracowników administracji samorządowej.**

W okresie od 2004 r. brałem udział w szeregu konferencji szkoleniowych skierowanych do osób piastujących funkcje organów samorządu terytorialnego różnego szczebla oraz pracowników administracji samorządowej.

W dniu 30 stycznia 2004 r. w Krakowie brałem udział w seminarium szkoleniowym w ramach którego wygłosiłem referat: „*Cywilnoprawny status jednostek pomocniczych gmin*”.

W dniach 10-11 września 2008 r. uczestniczyłem w konferencji szkoleniowej (Zawoja) na którym wygłosiłem referat: „*Uchwały rad gmin i rad powiatów w orzecznictwie sądów administracyjnych i procedura ich podejmowania*”.

W dniu 24 października 2008 r. w Krakowie wygłosiłem wykład szkoleniowy dla radnych Rady Miasta w Mielcu pt. „*Działalność uchwalodawcza organów stanowiących gmin*”.

W dniu 10 września 2009 r. wygłosiłem wykłady szkoleniowe pt. „*Zagospodarowanie przestrzenne w orzecznictwie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie*” oraz „*Zasady współpracy radców z radami gmin*”.

W dniu 11 lutego 2010 r. w Krakowie wygłosiłem wykład szkoleniowy pt.: „*Rola rady gminy w planowaniu przestrzennym (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego)*”. W Krakowie w dniu 27 września 2010 r. wygłosiłem wykład szkoleniowy pt.: „*Postanowienia WSA dotyczące planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego*”.

Szczegółowe informacje dotyczące tematów konferencji szkoleniowych, organizatorów i adresatów szkoleń zawiera załącznik nr 8.

#### **III.5. Konferencje szkoleniowe dla pracowników administracji samorządowej innych państw.**

Odrębne szkolenia prowadziłem w zakresie prawa samorządu terytorialnego dla pracowników samorządowych z Republiki Mołdowy. W dniu 7 września 2009 r. w Nowym Sączu wygłosiłem dla ww. osób trzy wykłady pod tytułami: „*Rozwój samorządności lokalnej w Polsce. Organizacja i funkcjonowanie administracji lokalnej po reformie*”; „*Podstawy*

*prawne współpracy jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi”, „Zakres, standardy, zasady i formy współpracy oraz odpowiedzialność z tytułu realizacji zadań publicznych”.*

W 2006 i 2007 r. prowadziłem wykłady z zakresu istoty samorządu terytorialnego i normatywnych podstaw funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce dla grup przedstawicieli samorządów lokalnych z Federacji Rosyjskiej w ramach wizyt studyjnych pod tytułem: "Polskie doświadczenia w budowie społeczeństwa obywatelskiego-samorządy i inicjatywy lokalne" w ramach pięciu edycji w programach realizowanych przez Instytut Studiów Wschodnich.

### **III.6. Konferencje szkoleniowe dla sędziów sądów administracyjnych, pozostałych pracowników sądów administracyjnych oraz prokuratorów.**

Począwszy od 2009 r. uczestniczyłem w szeregu konferencji szkoleniowych zorganizowanych dla sędziów sądów administracyjnych, na których wygłaszałem referaty szkoleniowe dotyczące istotniejszych zagadnień, budzących poważne wątpliwości orzecznicze i dotyczące: prawa administracyjnego, prawa samorządu terytorialnego oraz postępowania przed sądami administracyjnymi.

Konferencje te odbywały się w dniach: 25-27 maja 2009 r. (Wrocław), 4-5 listopada 2009 r. (Otrębusy k/Warszawy), 16-18 listopada 2009 r. (Kocierz k/Wadowic), 18-20 listopada 2010 r. (Kraków), 27-29 września 2011 r. (Muszyna-Złockie), 2-5 października 2012 r. (Zamość), 15-17 kwietnia 2013 r. (Poznań), 10 czerwca 2013 r. (Warszawa), 16 lipca 2013 r. (Warszawa), 14-18 października 2013 r. (Karpacz).

W dniu 15 maja 2012 r. przeprowadziłem szkolenie dla asystentów sędziów sądów administracyjnych (Kielce). W dniu 22 czerwca 2012 r. wygłosiłem dla prokuratorów w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie wykłady szkoleniowe, a w dniach od 4 do 8 marca 2013 r. prowadziłem szkolenia dla aplikantów aplikacji prokuratorskiej (Kraków).

Szczegółowe informacje dotyczące tematu konferencji szkoleniowych i tematów moich referatów szkoleniowych/szkoleń zawiera załącznik nr 8.

### **III.7. Staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich.**

W dniach od 4 do 19 października 2004 r. odbywałem, na zaproszenie Departamentu Prawa na **Uniwersytecie w Tampere** (Finlandia) krótki staż, w czasie którego wygłosiłem

pięć wykładów w języku angielskim. Tematem wykładów były podstawowe zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce (zasady nadzoru, organy, reprezentowanie jednostek samorządu).

W dniach 18-23 września 2005 r. wygłosiłem cztery wykłady w języku angielskim na zaproszenie **Fachhochschule für Öffentliche Verwaltung und Rechtspflege in Bayern** (Wyższej Szkoły Administracji) w Hof (Bawaria, Republika Federalna Niemiec). Tematem wykładów były podstawowe zasady prawa administracyjnego i procedury administracyjnej oraz funkcjonowanie samorządu terytorialnego w Polsce.

### **III. 8. Wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców.**

Współpracuję z administracją samorządową udzielając porad i opinii w zakresie rozwiązywania bieżących prawnych problemów samorządów.

Współpracuję z Fundacją im. Stefana Batorego, dla której sporządziłem szereg ekspertyz i opinii, a także zredagowałem projekty regulacji prawnych dotyczących tzw. budżetu obywatelskiego.

W ramach tej współpracy, między innymi, uczestniczyłem w dniu 1 października 2013 r. w spotkaniu z przedstawicielami jednostek pomocniczych gmin oraz parlamentarzystami w siedzibie Fundacji im. Stefana Batorego poświęcone merytorycznej debacie na temat legislacyjnych propozycji zmian w prawie w zakresie instytucji budżetu, pełniąc rolę eksperta.

Na potrzeby Fundacji im. Stefana Batorego sporządziłem szereg opinii prawnych dotyczących, między innymi, „Prawnych uwarunkowań udziału społeczności lokalnych w procesie konstruowania i wykonywania budżetu gminy” (2013 r.)

Sporządzałem ekspertyzy także dla innych organizacji pozarządowych, jak np. dla Stowarzyszenia Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich (ekspertyza pt. *”Zakres kontroli komisji rewizyjnej w gminie z punktu widzenia kontroli i nadzoru nad sołectwami”* (2011 r.), a także ekspertyza dot. *nadzoru nad uchwałami o wyodrębnieniu funduszu sołectkiego* (2011 r.) .

Na zamówienie organizacji pozarządowej Sieć Obywatelska Watchdog Polska sporządziłem opracowanie dotyczące tworzenia sołectw w miastach (2013 r. w formie glosy).

### **III.9. Recenzowanie projektów krajowych oraz publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych.**

Od 2007 r. jestem członkiem rady naukowej miesięcznika „Przegląd Prawa Publicznego”, a od 2012 r. stałym recenzentem publikacji w tym czasopiśmie (czasopismo punktowane - 6 punktów).

### **III.10. Popularyzowanie wiedzy o samorządzie terytorialnym i prawie administracyjnych w środkach masowego przekazu.**

Współpracuje od 2012 r. w redakcją czasopisma „Monitor Prawny Proboszcza”, w której zamieściłem szereg opracowań w formie krótkich (1-3 stronicowych) opracowań na, między innymi, następujące tematy: możliwości wpływu proboszcza i społeczności parafialnych na funkcjonowanie samorządu gminnego, procedura nadawania nazw ulicom, pobieranie przez gminę opłat za parkowanie na terenie parafialnym.

Współpracuję z redakcjami takich dzienników jak Dziennik Gazeta Prawna, której udzieliłem pod 30 krótkich opinii na tematy regulacji prawnych. Publikowałem stanowiska dotyczące prawa samorządu terytorialnego w dzienniku Rzeczpospolita oraz w prasie regionalnej.

Kilkakrotnie brałem udział w audycjach radiowych popularyzujących i wyjaśniających zagadnienia dotyczące samorządu terytorialnego (radio „Plus”, radio Rak). Sporządzałem opinie na potrzeby administracji samorządu terytorialnego.

Na potrzeby programu komputerowego Lex Polonica zostało przeze mnie opracowanych 330 porad (LexPolonica).

Szczegółowe informacje dotyczące dat publikacji krótkich wystąpień prasowych i lista porad prawnych sporządzonych dla programu komputerowego Lex Polonica zawiera załącznik nr 8.

### **III.11. Pozostała działalność organizatorska.**

W roku akademickim 2000/2001, 2001/2002 i 2002/2003 pełniłem funkcję sekretarza wydziałowej komisji rekrutacyjnej ds. egzaminów wstępnych na studia na kierunku „Prawo” na Uniwersytecie Jagiellońskim. W roku akademickim 2003/2004, 2004/2005, 2005/2006, 2006/07 pełniłem funkcję sekretarza wydziałowej komisji rekrutacyjnej ds. egzaminów wstępnych na studia na kierunku „Administracja” na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od 2006 r.

jestem kierownikiem Podyplomowych Studiów Administracji Publicznej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego

W latach 2010, 2011 i 2012 r. pełniłem funkcje zastępcy egzaminatora z zakresu prawa administracyjnego Komisji Egzaminacyjnej nr 2 do przeprowadzenia egzaminu radcowskiego z siedzibą w Krakowie (Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z 12 maja 2010 r., opub. w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości z 2011 r. Nr 4, poz. 40; Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z 8 kwietnia 2011 r., opub. w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości z 2011 r. Nr 7, poz. 91; Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 maja 2012 r. opub. w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości z 2012 r., poz. 53).

W roku 2013 pełniłem funkcje egzaminatora z zakresu prawa administracyjnego Komisji Egzaminacyjnej nr 3 do przeprowadzenia egzaminu radcowskiego z siedzibą w Krakowie (Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z 29 stycznia 2013 r., opub. w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości z 2013 r., poz. 58).

### **III.12. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych.**

Niezależnie od prowadzonej działalności naukowej oraz pełnienia innych funkcji, od 1995 r. jestem zaangażowany do działalności dydaktyczną na Uniwersytecie Jagiellońskim i sporadycznie na innych uczelniach.

Doświadczenia w tym zakresie zdobywałem prowadząc w kolejnych latach zajęcia w różnych formach (ćwiczenia, wykłady, seminaria) dla studentów.

Od dnia 1 października 1995 r. do czerwca 2001 r. prowadziłem ćwiczenia z przedmiotu: „Publiczne prawo gospodarcze” dla studentów na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz w latach 1996 - 1998 na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Jagiellońskiego.

#### **Od 2001 r. prowadziłem lub prowadzę następujące zajęcia dydaktyczne:**

- 1) wykłady i ćwiczenia na kierunku *Administracja* na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego z przedmiotu prawo administracyjne;
- 2) wykłady i ćwiczenia z przedmiotu „Postępowanie administracyjne” na kierunku *Administracja* w Wyższej Szkole Biznesu w Tarnowie;
- 3) wykłady z przedmiotów „System prawny Unii Europejskiej” i „Wspólnotowe prawo gospodarcze” w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie;



- 4) wykłady i ćwiczenia z przedmiotu „Prawo administracyjne. Część I” na kierunku *Administracja* na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego;
- 5) ćwiczenia z przedmiotu „Prawo samorządu terytorialnego w Polsce” na kierunku *Prawo* na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego;
- 6) ćwiczenia z przedmiotu „Nauka administracji” na kierunku *Administracja* na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego,
- 7) konwersatorium z przedmiotu „Zamówienia publiczne” na Podyplomowych Studiach Administracji Publicznej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego;
- 8) wykład z przedmiotu „Nadzór administracyjny i kontrola sądowa” na Podyplomowych Studiach Administracji Publicznej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego;
- 9) wykład z przedmiotu „Jednostki pomocnicze gminy” na Podyplomowych Studiach Administracji Publicznej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego;
- 10) wykład z przedmiotu „Prawo samorządowe” na studiach II stopnia na kierunku *Administracja* na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego;
- 11) wykład z przedmiotu „Prawo samorządu terytorialnego w Polsce” na kierunku *Prawo* na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego;
- 12) ćwiczenia i wykłady z przedmiotu „Ustrój samorządu terytorialnego” na studiach I stopnia na kierunku *Administracja* na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego;
- 13) seminarium dla studentów Podyplomowych Studiów Administracji Publicznej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Prowadząc wykłady pełnię jednocześnie funkcję egzaminatora. Corocznie przeprowadzam egzaminy dla znacznej liczby studentów (od ok. 800 do znacznie ponad 1000 osób).

Jestem recenzentem i promotorem prac dyplomowych na Podyplomowych Studiach Administracji Publicznej.

W latach 2004-2006 pełniłem funkcje promotora prac licencjackich w Wyższej Szkole Biznesu w Tarnowie.

Sporadycznie pełniłem funkcje recenzenta prac magisterskim na kierunku Prawo na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Nie pełniłem funkcji opiekuna naukowego przewodu doktorskiego ani promotora pomocniczego rozprawy doktorskiej.

Bardziej szczegółowe informacje dotyczące działalności dydaktycznej zawiera załącznik nr 6.

### **III.13. Wyróżnienia i nagrody:**

Za szczególne osiągnięcia w pracy naukowej i dydaktycznej otrzymałem następujące nagrody:

1. Nagroda Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1996 r.,
2. Nagroda Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1997 r.,
3. Nagroda zespołowa Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1998 r.,
4. Nagroda indywidualna Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1999 r.,
5. W 2004 r. nagroda zespołowa III stopnia Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W 2000 r. otrzymałem medal 10-lecia samorządowych kolegiów odwoławczych.

*Z wyrazami szacunku*

A handwritten signature in cursive script, likely belonging to the author of the document.